

Matka Tarton rauhaan 11.-13.02.2015

Tämän matkakuvauksen voisi aloittaa näin:

”Iloisesti hälisevä matkaseurue kokoontuu laivarantaan Helsingissä kauniina helmikuun aamuna 2015. Kaikkien posket hehkuvat! Meren takana odottaa vieras maa yllätyksineen ja elämyksineen”! (Tällaisella kuluneella luokkaretki-hymistelyllä ovat matkakuvaukset alkaneet kymmeniätuhansia kertoja.)

Tai näin:

”Olen täynnä lähdön kaihomielisyyttä. Yläkannen kaiteeseen nojaten näen Helsingin häipyvän taaksemme, Ariadne liukuu ohi Suomenlinnan harmaitten ulkovarustusten, - ohi graniittiluotojen, joilla kasvavat pienet, väkevät männyt ovat kuin kylmän, uhmailevan elämäntahdon ilmauksia.”(Mika Waltari, Yksinäisen miehen juna, 1929)

Helmikuinen keskiviikko (11.02) enteilee orastavaa kevättä. Matkalla Tarttoon tiedämme olevamme Keski-Euroopan pohjoisosassa – bongaamme sähköpylväiden päältä kolme edellisvuotista haikaranpesää. Adaveren tuulimyllyllä syömme olennaiseen pelkistetyt konstailemattomat voileivät ennen kun tulemme Dorpatiin. Huomataan, että sanalla on kaksoismerkitys – turistille se tarkoittaa uutta hotellia Tarton keskustassa, jokaisessa meissä asuva pieni kielentutkija tietää, että Dorpat on Tarton saksankielinen nimi.

Torstaina 13.02 kevät peruttaa tulonsa. Viimaisen koleassa tarttolaisessa säässä ajamme kaupunkikierroksen ja kuvittelemme, miten kulttuuria pursuava Tartto voi olla kesäkomeudessaan. Vanha Venäjä puurakennuksineen tuoksuu nostalgialle, menneelle ajalle, kulttuurille.

On juhlanan harras olo ylioppilaskunnan talolla, jossa Tarton rauhansopimus kirjoitettiin 95 vuotta sitten (14.10.1920). Kuinka moni meistä muisti, että sopimuksessa Petsamo liitettiin Suomeen? Ja että Suomen valtuuskuntaan kuuluivat J.K. Paasikivi, Alexander Fey, Väinö Kivilinna, Väinö Tanner, Rudolf Walden ja Juho Vennola? Jotkut kutsuivat sopimusta aikanaan ”häpeärauhaksi”, kun neuvottelijat eivät aikaansaaneet Suur-Suomea. Tänä on helppo olla toista mieltä. Ilman Petsamoa ja Viipuria.

Kylmäkolean päivän ehdoton huippu on kantapöytä-vieraamme, Suomen valtioarkiston emeritus- pääjohtaja, professori Kari Tarkiainen, professori Viljo Tarkiaisen ja kirjailija Mari Jotunin pojanpoika, joka kertoo Viron asemasta tämän päivän poliittisesti kuplivassa Euroopassa. Monelle meistä on ensimmäisen kerta, kun samme ihaila imaginäärisesti seinälle heijastettuja valokuvia – kuvia, joita kukin saa katsella oman mielikuvituksensa mukaan.

Illan oopperagalassa hurmaa upea Aleksandra Kovalevits Bizet'in Carmenina.

Paluuperjantaina lounastamme Eivere Manor -kartanossa.

Matkakuvauksen voisi päättää näin:

”Onnellinen ystäväjoukko saapuu Helsinkiin väsyneenä, mutta onnellisena ja monta elämystä rikkaamana, jotkut tosin passejaan köyhempinä.”

Tai Waltarin tapaan:

”Totean äkkiä, että Helsinki itse asiassa on modernein kaupunki, missä olen ollut. Suomenlinnan pyörivä lentomajakka himmeällä merellä. Seurasaarentielle pysähtyneet autot alaslaskettuine ikkunaverhoineen. Valoraketit maanteillä- kuularuiskuilla aseistetut spriimootorit merellä. Shinglattu, vapaa uusi sukupolvi. Uudistukset, joissa on kiirehditty Euroopan edellä. Lahden jättiläisradioasema. Imatran voimalaitos. Me alamme ajaa ohi Euroopan.”

Teksti Matti-Juhani Karila

Kuvat Antsu Takala